

Згідно з Індексом споживчих настроїв (ICH) – величиною, яка б показала ступінь готовності середньостатистичних українців витратити гроші, – країна повернулася в далекий і вельми позитивний в фінансовому плані 2007 рік.

Позитивні очікування від президентства Зеленського, курс гривні та зниження інфляції спонукають українців витратити все більше. Журнал [НВ](#) з'ясував, коли це свято споживання може раптово закінчитися.

2019-й за макроекономічними показниками мало схожий на 2007-й. Але українці увійшли рівно в таку ж стадію підвищеного купівельного оптимізму. Індекс споживчих настроїв, який регулярно рахує компанія Info Sapiens, у вересні досяг позначки в 97,47 пунктів з 200 можливих. Чим показник вищий, тим охочіше українці готові споживати. Нинішній ICH, за словами заступника директора Info Sapiens **Інни Волосевич**, означає одне: співвітчизники мають намір витратити більше грошей, не прагнучи притримати їх на чорний день.

Найбільше сповнені фінансовими надіями люди у віці від 16 до 59 років, тобто найбільш економічно активна частина населення. ICH в цій групі, за даними Info Sapiens, помітно вище загального значення і становить 101 пункт.

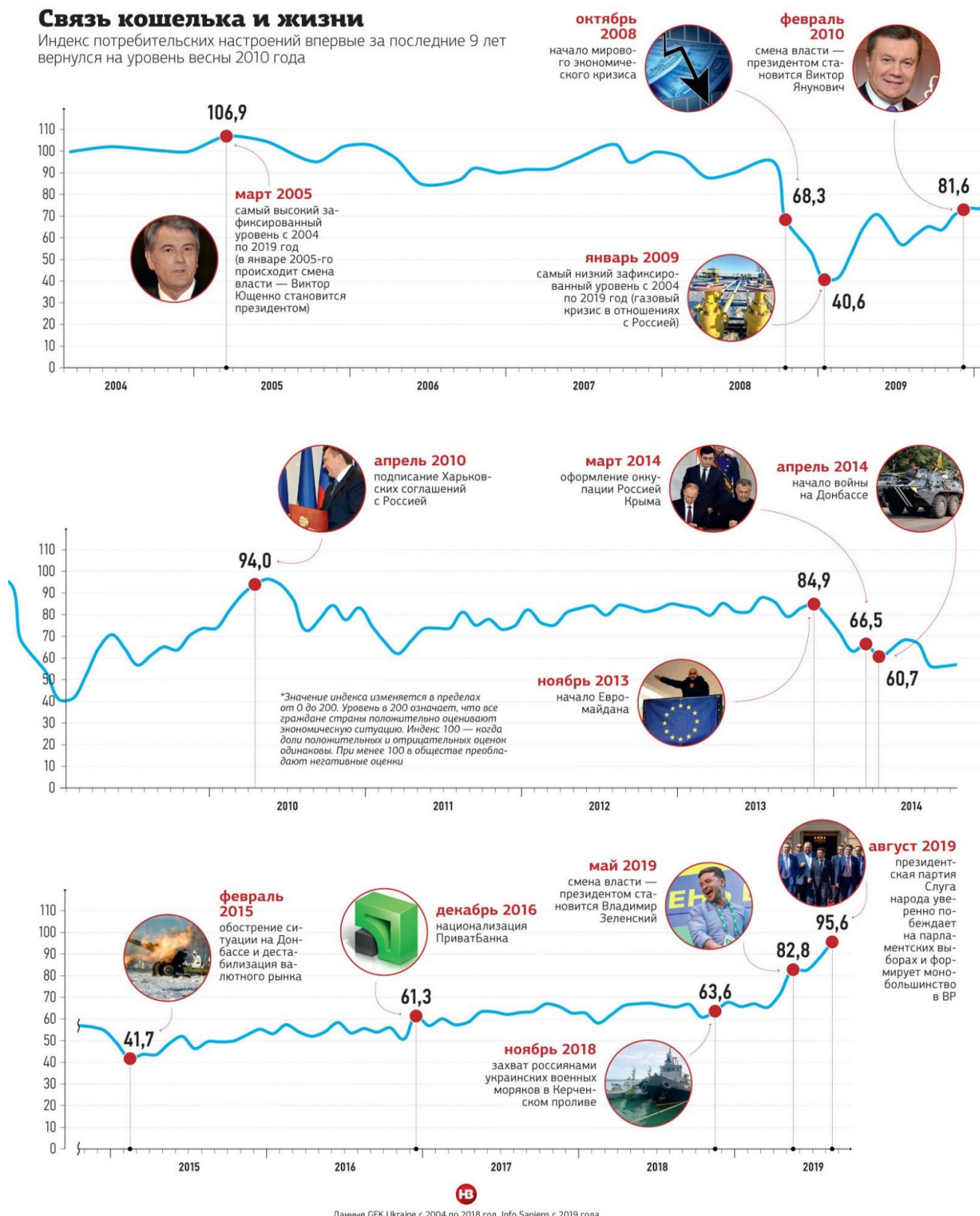
Поствиборчий оптимізм

Експерти вбачають головну причину поживлення споживчих настроїв в політиці: населення продовжує покладати на нового президента великі надії. Виконавчий директор Центру економічної стратегії **Гліб Вишлінський** говорить, що це звичний для України тренд: зміна влади завжди супроводжується невиправданим ростом очікувань, слідом за чим злітає й ICH.

Так, за даними компанії GfK, яка довгий час заміряла в країні індекс споживчих настроїв, після перемоги **Віктора Ющенка** індекс виріс до 107 – абсолютного рекорду за весь час складання індексу.

Связь кошелька и жизни

Индекс потребительских настроений впервые за последние 9 лет вернулся на уровень весны 2010 года

Втім, у нинішнього оптимізму українців є й об'єктивний фундамент. Зокрема, з липня 2018-го по липень 2019-го реальна зарплатня зросла на 10%. У серпні зростання продовжилося, хоч і з деяким уповільненням. Також сповільнилася інфляція: тільки за серпень вона скоротилася з 9,1% до 8,8% в річному вимірі. На кінець року, за прогнозами Нацбанку, інфляція знизиться ще істотніше – до 6,3%, а на початок 2020-го – до 5%. Додатково гривня зміцнилася з початку року на 15%.

Більше грошей стали перераховувати заробітчани: за перші півроку вони перевели на батьківщину \$5,5 млрд, що на \$254 млн більше за аналогічний показник 2018-го, підрахували в НБУ. Більш того, зростання числа трудових мігрантів позначилося на збільшенні зарплат і в Україні. Адже роботодавці змушені підвищувати зарплати, конкуруючи за персонал, каже керівник підрозділу з корпоративного аналізу інвесткомпанії ICU **Олександр Мартиненко**.

Кинулися за покупками

Зміна споживчих настроїв в першу чергу позначається на роздрібному товарообігу, каже головний економіст інвесткомпанії Dragon Capital **Олена Белан**. Люди споживають більше різних послуг, – наприклад, частіше ходять в ресторани.

А міцніюча гривня, за словами директора з продажів Metro Cash&Carry Україна **Всеволода Стьопіна**, призвела до здешевлення імпортих товарів, що теж позитивно вплинуло на попит. Це помітно у всіх сегментах роздробу.

За даними Gfk, в першому півріччі 2019-го, якщо порівнювати з аналогічним періодом 2018-го, загальні продажі побутової техніки та електроніки зросли на 11%. А окремі групи додали ще помітніше: наприклад, дрібна побутова техніка – 18%.

Зросли й продажі побутових товарів, відзначають в мережі магазинів меблів і товарів для дому JYSK. Збільшилася як кількість покупців в магазинах, так і число онлайн-замовлень і запитів на доставку. За словами кантрі-менеджера JYSK Україна **Євгенія Іваниці**, приріст продажів за фінансовий рік, який завершився в серпні, склав 45%. А товарообіг за цей період досяг 2 млрд грн. Тому мережа JYSK в Україні, яка налічує сьогодні понад півсотні магазинів, в наступному році планує відкрити з десяток нових торгових точок.

Дані НБУ демонструють зростання попиту населення на кредити для покупки товарів тривалого користування. Загальний обсяг виданих населенню позик вже перевищив 200 млрд грн. За оцінками Нацбанку, зростання споживання в другому кварталі цього року призвело до рекордного – на 4,6% – збільшення ВВП.

Ненадійність надій

Ефект від нинішнього оптимізму покупців може виявитися короткостроковим, попереджає Белан. Так як збільшується споживання в основному імпортних товарів: туризм, техніка, автомобілі. Таке зростання споживання імпорту дає несуттєвий внесок в економіку, зате створює додатковий тиск на валютний курс.

Високий темп зростання роздрібної торгівлі може розігнати інфляцію і збільшити зовнішньоторговельний дефіцит, попереджає Мартиненко з ICU.

«Для довгострокового ефекту необхідно поліпшення інвестиційного клімату, реформи», – уточнює Белан. Все це стимулює процес появи в країні інвесторів і відкриття нових підприємств – як іноземних, так і національних. І тоді очікування українців будуть підкріплені зростаючими можливостями отримати роботу і хорошу зарплату, що і стане ґрунтовним фактором, який грає на користь усій економіці.

Поки ж оптимізм наганий і крихкий. І настрої споживачів, на думку Вишлинського, можуть погіршитися в будь-який момент. Для цього буде достатньо, уточнює Волосевич, будь-якого негативу: від старту опалювального сезону, що супроводжується різким зростанням витрат на комуналку, до ослаблення гривні. Та й ефект від появи нового президента обов'язково пройде – доведено трьома попередниками Зеленського.